

بیم و امید در سی و سومین دوره انتخابات کانون وکلا

ابراهیم ایوبی
وکیل دادگستری

گفته شده «کانون وکلا قدیمی ترین نهاد مدنی ایران» است؛ در هر دو بخش تردید وجود دارد: اول اینکه «نهاد مدنی» به تشکیلاتی گفته می‌شود که بر اساس مشارکت داوطلبانه و غیرانتفاعی مردم شکل گیرد و بتواند سرمایه اجتماعی ایجاد کند، نه اینکه قانون مبنای تولد آن باشد؛ ماده ۱۸ «قانون وکالت» مصوب ۲۵ بهمن ۱۳۱۵ تشکیل شد و حتی در مقررات تازه تصویب نیز «مؤسسه خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار خدمت عمومی» تعریف شده است؛ و دوم وصف «قدیمی ترین» با وجود نهادهایی چون «انجمن حریت نسوان» که در سال ۱۲۸۶ خورشیدی و همگام با جنبش مشروطه آغاز به کار کرد، صفت چندین دقیقه نیست، با این حال کانون وکلا با ساختار خود به‌ویژه استقلال مالی از دولت و خودانتظامی، تشکیلاتی موفق در حوزه صنفی بوده و می‌تواند الگوی دیگر تشکل‌های حرفه‌ای شود. مهمترین عنصر این موفقیت، انتخابی بودن اعضای هیئت‌مدیره است. با تصویب «قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت» در سال ۱۳۷۶، تبصره یکم ماده ۴ رسیدگی به صلاحیت داوطلبان شرکت در انتخابات هیئت‌مدیره را به تشکیلاتی خارج از صنف وکالت واگذار کرد: «مرجع رسیدگی به صلاحیت نامزدها، دادگاه عالی انتظامی قضات بوده که مکلف است ظرف حداکثر دو ماه ضمن استعلام سوابق از مراجع ذیربط، صلاحیت آنان را بررسی و اعلام نظر کند...». نکته مهم در این ماده، مهلت «دوماهه» اظهار نظر است. در اینکه اگر اعلام نظر پس از دو ماه صورت گیرد چه باید کرد، دو دیدگاه متفاوت وجود دارد: نگاه نخست، ترتیب اثر دادن بی‌چون و چرا به فهرست دادگاه عالی انتظامی قضات؛ و نگاه دوم، با وحدت ملاک از اصل ۹۴ «قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» که عدم اظهار نظر شورای نگهبان ظرف مهلت ده روزه را به معنای تأیید مصوبه مجلس می‌داند یا تبصره یکم ماده ۱ «قانون انتصاب اشخاص در مشاغل حساس» مصوب سال ۱۴۰۱ که عدم وصول پاسخ در مهلت مقرر به معنای پاسخ مثبت تلقی می‌شود؛ انقضای مهلت دو ماه را به معنای تأیید صلاحیت همه داوطلبان به حساب می‌آورند. ثبت نام از داوطلبان سی و سومین دوره انتخابات کانون وکلا دادگستری مرکز از تاریخ ۲ تا ۱۶ خرداد امسال انجام گرفت که با استقبال پرشور وکلا، ۲۱۳ نفر ثبت نام نمودند. فهرست اسامی از سوی هیئت نظارت بر انتخابات کانون در تاریخ ۲۷ خرداد به دادگاه عالی انتظامی قضات ارائه می‌شود که پس از ارجاع موضوع بررسی صلاحیت‌ها به شعبه دوم، در تاریخ ۵ شهریور فهرست اسامی ۱۸۲ نفر از افراد که صلاحیت آنان تأیید شده، به هیئت نظارت کانون ارسال گردید. در بررسی صلاحیت‌ها به مانند دوره گذشته سخت‌گیری نشده که البته جای امیدواری دارد. اما عدم تأیید صلاحیت ۳۱ وکیل دادگستری بدون اینکه به موجب حکم قطعی دادگاه انتظامی وکلا یا دیگر مراجع کیفری از عضویت در هیئت‌مدیره محروم شده باشند، قانونی به نظر نمی‌رسد. ماده ۲۳ «قانون مجازات اسلامی» مصوب ۱۳۹۲ تنها هنگامی فرد را محروم از عضویت در گروه‌های اجتماعی (اگر کانون را نهاد مدنی بدانیم) و انفصال از خدمات عمومی (اگر کانون را مؤسسه مأمور به خدمت عمومی بدانیم) می‌داند، که دادگاه در حکم صادره متهم را از این حق محروم کرده باشد و زمان محرومیت نیز بیش از دو سال نخواهد بود. در مورد ۳۱ نفر تأیید صلاحیت نشده (ممکن است تعدادی پیش از بررسی نهایی انصراف داده باشند)، باید حکم محرومیتی در میان باشد، در غیر این صورت اشخاص از حقوق اساسی خود محروم شده‌اند که طبق ماده ۵۷۰ «قانون مجازات اسلامی» برای آن کیفر تعیین شده است: «هر یک از مقامات و مأمورین وابسته به نهادهای و دستگاه‌های حکومتی که برخلاف قانون، آزادی شخصی افراد ملت را سلب کند یا آنان را از حقوق مقرر در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران محروم نماید علاوه بر انفصال از خدمت و محرومیت یک تا پنج سال از مشاغل حکومتی به حبس از دو ماه تا سه سال محکوم خواهد شد». اکنون سه پرسش مهم وجود دارد: نخست، آیا دادگاه عالی انتظامی قضات همانند دوره گذشته در فهرست اسامی تغییراتی می‌دهد و تعداد داوطلبان را قبل و بعد از انتخابات کم یا زیاد می‌کند؟ دوم، از ۲۷ خرداد تا ۵ شهریور مدتی بیش از دو ماه است، آیا هیئت نظارت بر انتخابات کانون وکلا به نامه شعبه دوم دادگاه عالی انتظامی قضات ترتیب اثر می‌دهد یا همانند انتخابات هیئت‌مدیره در سال ۱۳۸۴ به دلیل اعلام خارج از مهلت اسامی، همه نامزدها را تأیید صلاحیت شده محسوب می‌کند؟ و سوم، آیا وکلا دادگستری فرصت را مغتنم شمرده و با توجه به فضای ایجادشده در سطح کلان کشور با حضور گسترده در رأی‌گیری، به تغییر مدیریت و تقویت نهاد صنفی خود اهتمام می‌ورزد؟ پاسخ این پرسش‌ها در روز انتخابات یعنی پنجشنبه ۱۹ مهر روشن می‌شود.

گفت‌وگو با سومین رئیس زن سازمان محیط زیست و آغاز به کار او در میان ابربحران‌های محیط‌زیستی ایران

من، شینا
برای محیط‌زیست
مجادله خواهم کرد

سارا سبزی
خبرنگار گروه جامعه

رئیس تازه ساختمان پردیسان یک هفته پیش کارش را آغاز کرد و حالشینا انصاری سومین زنی است که بر صدر سازمان حفاظت از محیط‌زیست نشسته است. او در شرایطی به هیئت دولت چهاردهم وارد شد که مسعود پزشکیان، رئیس جمهوری بارها درباره حضور زنان و اهل سنت در کابینه وعده داده بود و در نهایت تا امروز چهار زن به کابینه وارد شده‌اند که آخرین آنها فاطمه مهاجرانی، اولین سخنگوی زن دولت در ایران است. انصاری بعد از مدت‌ها گمانه‌زنی و حمایت گسترده فعالان محیط‌زیست و البته بعضی مخالفت‌ها به دلیل زن بودن و کارنامه کاری، بالاخره به تصدی این سازمان رسید و در شرایطی که رئیس جمهوری از وزیران خواسته در انتصاب معاونان از زنان و اقوام استفاده کنند و دایره انتصابات زنان محدود به یک وزیر، دو معاون و یک سخنگو نامند، انصاری هم می‌گوید از حضور زنان در میان مدیران خود استقبال می‌کند. نمونه‌اش همان روزاولی که به سازمان رفت و به دوزن سمت داد؛ یکی فاطمه شفیعی، برای سرپرستی دفتر ریاست سازمان و هماهنگی امور استان‌ها و اعظم رضایی، به سمت سرپرستی دفتر روابط عمومی و امور رسانه سازمان حفاظت محیط‌زیست. شینا انصاری به عنوان رئیس این سازمان، با ابربحران‌های بزرگی در حوزه محیط‌زیست روبه‌رو است که به اعتقاد کارشناسان مختلف در میان رتبه‌های اول چالش‌های اصلی کشور قرار دارد. نمونه آن سخنان اخیر مسعود نیلی، اقتصاد دان است که به تازگی اعلام کرده ناترازی‌های مالی و زیست محیطی، حیاتی‌ترین مسئله امروز اقتصاد ایران است و بحران منابع آب، فرسایش خاک و آلودگی هوا هم زیست‌بوم کشور را دچار تهدید و تخریب کرده است. انصاری از سال ۱۳۷۹ به عنوان کارشناس این سازمان استخدام و دو سال بعد از آن مسئولیت‌های بیشتری را برعهده گرفت؛ او سال ۱۳۸۱ به عنوان سرپرست اداره تازه تأسیس محیط‌زیست شهرستان ری منصوب شد. در سال ۱۳۸۴ در سمت سرپرست اداره محیط‌زیست تهران و بعد از آن هم به عنوان معاون اداره کل محیط‌زیست استان تهران انتخاب شد. پنج سال بعد از این تاریخ، انصاری به سمت معاونت فنی اداره کل محیط‌زیست استان البرز رسید و در نهایت در سال ۱۳۹۲ به عنوان مدیرکل دفتر پایش فراگیر آلودگی سازمان حفاظت محیط‌زیست منصوب شد. او مردادماه ۱۳۹۸ به عنوان مدیرکل محیط‌زیست و توسعه پایدار شهرداری تهران انتخاب شد. انصاری به نشانه حمایت از جامعه محیط‌زیستی و نیروهای این سازمان، یک روز بعد از انتصاب به پاسگاه محیط‌بانی ورجین و یک هفته بعد از آن دیداری با تشکل‌های مردم‌نهاد این حوزه برگزار کرد؛ گروهی که حمایت گسترده‌ای در جریان انتخاب او داشتند و حالا درخواست‌شان مورد مشورت قرار گرفتن در تصمیمات کارشناسی است. او به واسطه ۲۴ سال حضور در این سازمان از چهره‌های شناخته شده محیط‌زیست محسوب می‌شود و حالا همه منتظرند که نتیجه حضور او در پردیسان را ببینند؛ آن هم در شرایطی که ناترازی‌های محیط‌زیستی به حد بحران رسیده است. رئیس تازه سازمان محیط‌زیست در گفت‌وگوی تفصیلی با «هم‌میهن»، از برنامه‌های این سازمان برای حل چند بحران فعلی محیط‌زیست ایران می‌گوید؛ موضوعی که به اعتقاد بعضی، از دایره اختیارات این سازمان خارج است و البته از نگاه انصاری، تلاش می‌شود که در مرحله نخست این ابرچالش‌های محیط‌زیستی به رسمیت شناخته شوند. روندی که از نگاه برخی به ماموریت او برای چانه‌زنی در این حوزه تعبیر می‌شود.

زمانی که کارنامه نامزدهای محیط‌زیست بررسی می‌شد، مخالفان انتصاب شما می‌گفتند یک زن نمی‌تواند روبروی لابی‌های گسترده وزارت نیرو، جهاد کشاورزی و... بایستد. چه پاسخی به این انتقادات می‌دادید؟

یکی از سوالات از من، هنگام ارائه برنامه در کمیته انتخاب همین بود. اساساً من اغلب اوقات کارهایم را با آرایش پیش می‌برم و نظرم این است کسی که می‌خواهد امورات را در این حوزه پیش ببرد، برای افزایش نفوذ و تأثیرگذاری باید اهل مجادله باشد. در این باره اعتقادم این است که اقتدار الزاماً با هیاهو و جنجال ایجاد نمی‌شود؛ اتفاقاً آنچه اقتدار یک مدیر را بالا می‌برد، تیم مدیریتی قوی است. برای هر موضوع محیط‌زیستی‌ای که می‌خواهیم پیش ببریم، باید علاوه بر آن تیم مدیریتی قوی، گزارش‌های کارشناسی مستدل و متقن داشته باشیم و بتوانیم با ادله قوی موضوعات را پیگیری کنیم. اگر دلایل و استدلال‌های محکم کارشناسی داشته باشیم، قسمت زیادی از کار را جلو برده‌ایم. این موضوع هم نیازمند پیگیری از راه‌های مختلف است؛ چون موضوعات نیاز به پیگیری، نفوذ و تأثیرگذاری در بخش‌های مختلف در نهادهای اجرایی، حاکمیتی و فرآیندهای دارد.

شما در اولین اقدام بعد از حکم انتصاب به عنوان رئیس این سازمان، به یک پاسگاه محیط‌بانی رفتید و در هفته اخیر هم موضوع شلیک به یک محیط‌بان را پیگیری کردید. علاوه بر این در برنامه‌های خودتان پیش از تصدی سازمان، از وضعیت محیط‌بانان گفته بودید. برنامه خاصی برای پیگیری معیشت و مسائل محیط‌بان‌ها دارید؟

بله. موضوع معیشت محیط‌بان‌ها و به‌طور کلی نیروهای سازمان حفاظت محیط‌زیست، در اولویت برنامه‌های ماست و به‌صورت جدی آن را پیگیری می‌کنیم. البته آنچه اهمیت دارد این است که بتوانیم